

Sygn. akt VII U 1141/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 sierpnia 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Graczyk

Protokolant: praktykant Nikola Kaczorowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 sierpnia 2019 r. w W.

sprawy D. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wysokość podstawy wymiaru składek

na skutek odwołania D. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 21 stycznia 2019 r. numer: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Dnia 28 lutego 2019 r. **D. K.**, reprezentowany przez pełnomocnika, wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 21 stycznia 2019 r. nr (...). Pełnomocnik odwołującego zaskarżył ww. decyzję w części dotyczącej punktu 2, odnoszącej się do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zarzucił decyzji naruszenie:

I. art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 1, art. 13 ust. 4, art. 18a, art. 20 ust. 1, art. 41 ust. 13 i art. 47 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez przyjęcie, że podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe oraz dobrowolne ubezpieczenie chorobowe odwołującego w lutym 2018 r. stanowi kwota 30% minimalnego wynagrodzenia, tj. 630 zł, podczas gdy prawidłowe zastosowanie ww. przepisów powinno prowadzić do przyjęcia, że podstawę wymiaru składek odwołującego za ten miesiąc stanowi kwota 11.107,50 zł.,

II. art. 2a ust. 2 pkt 2 i ust. 3, art. 18 ust. 8, art. 20, art. 68 ust. 1 pkt 1c i art. 86 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez przyjęcie, że ZUS jest uprawniony do kwestionowania legalnie ustanowionych kwot deklarowanej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność, podczas gdy nie istnieje regulacja ustawowa umożliwiająca kwestionowanie kwoty legalnie deklarowanej podstawy wymiaru składek,

III. art. 18 ust. 8, art. 18a ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 6 pkt 1 w zw. z art. 20 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez przyjęcie, że ZUS jest uprawniony do obniżenia zadeklarowanej przez odwołującego podstawy wymiaru składek

na ubezpieczenia wedle własnego uznania, podczas gdy podstawę wymiaru stanowi kwota zadeklarowana i brak regulacji ustawowej umożliwiającej organowi rentowemu obniżenie kwoty zadeklarowanej.

Na podstawie powyższych zarzutów pełnomocnik odwołującego wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji przez przyjęcie, że podstawa wymiaru składek D. K.

na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe i wypadkowe oraz

na dobrowolne ubezpieczenia chorobowe w miesiącu lutym 2018 roku wynosiła 1.107,50 zł oraz zasądzenie na rzecz ubezpieczonego kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania pełnomocnik ubezpieczonego wyjaśnił, że D. K. od dnia 19 stycznia 2018 r. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) D. K. i w jej ramach zajmuje się obróbką metali i nakładaniem powłok na metale. Ubezpieczony posiada doświadczenie zawodowe w zakresie obróbki metali,

od kwietnia 2013 r. pracował jako mechanik monter maszyn rolniczych, a następnie podjął staż w malarni S. (...) jako aplikator farb proszkowych. W trakcie stażu ubezpieczony uległ wypadkowi drogowemu, w wyniku którego

zwichnął staw biodrowy, przez co zaprzestał wykonywania pracy na okres około 9 miesięcy. Podczas rehabilitacji odwołujący przebrzmował się i podjął pracę w drukarni, gdzie zajmował się obsługą komputera i laserów tnących,

a następnie, po powrocie do zdrowia, postanowił rozpocząć prowadzenie własnej działalności. W październiku 2018 roku ubezpieczony otrzymał od ojca darowiznę w wysokości 100.000 zł, które to środki zainwestował we własną

działalność, zakupił m. in. samochód, agregat i narzędzia malarskie. Po rozpoczęciu działalności odwołujący od września 2018 roku nawiązał współpracę z firmą (...), a następnie od listopada 2018 roku z firmą (...),

z którą współpracuje do dziś. Od początku 2019 roku odwołujący czyni intensywne działania mające na celu rozwój firmy i spodziewa się znacznego zwiększenia przychodu. Ponadto,

w październiku i listopadzie 2018 roku odwołujący przebywał na zwolnieniu lekarskim oraz w szpitalu z powodu niewyjaśnionych bólów brzucha i w krótkich okresach w tym roku występował o wypłatę zasiłków z ubezpieczenia

chorobowego oraz zasiłku opiekuńczego. Przyczyną niezdolności były dolegliwości związane z następstwem wypadku drogowego

z grudnia 2014 roku i z tego powodu odwołujący był hospitalizowany. Dolegliwości te miały charakter nagły i niespodziewany, a ZUS nigdy nie kwestionował zasadności zwolnień ubezpieczonego.

W ocenie pełnomocnika odwołującego sytuacja finansowa jego działalności bez wątpienia pozwalała na deklarowanie przez niego wyższej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i deklaracja ta była zgodna z powszechnie

obowiązującymi przepisami prawa (art. 52 w zw. z art. 48 ust. 1 oraz z art. 36 ust. 2 ustawy zasiłkowej) dlatego też organ rentowy nie ma możliwości ingerować w te deklaracje. Podejmowanie przez ZUS decyzji od jakiej podstawy

ubezpieczony powinien odprowadzać składki jest prawnie niedopuszczalne i zostało dokonane w sposób arbitralny bez żadnego rozważenia stanu faktycznego niniejszej sprawy. Organ rentowy nie ma uprawnień do weryfikacji

deklarowanej kwoty, a w konsekwencji wypłaty zasiłku w niższej niż przysługująca zgodnie z ww. przepisami. Zgodnie z art. 18 ust. 8 oraz art. 20 ustawy systemowej ZUS nie jest uprawniony do kwestionowania

wysokości zadeklarowanej przez przedsiębiorcę podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, jeśli mieści się ona w granicach określonych ustawą systemową, co znajduje potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Dalej, pełnomocnik odwołującego powołując się na orzecznictwo, wskazał, że prawodawca pozwolił osobom prowadzącym pozarolniczą działalność gospodarczą na samodzielne podejmowanie decyzji co do wskazania

przychodu, od którego ma być odprowadzana składka, a takie rozwiązanie nie narusza zasady równego traktowania ubezpieczonych.

Brak pełnej proporcjonalności między opłacaną składką, a przyszłym świadczeniem, zapewnia względną równość, gdyż zasada solidaryzmu społecznego charakteryzuje się asymetrią pomiędzy wkładem i zrealizowaną korzyścią –

przyczyniają się wszyscy, często

w nierównym stopniu oraz dłużej lub krócej, ale kompensatę otrzymuje tylko ten, który doznał szkody. Oznacza to, zdaniem pełnomocnika, że organ rentowy może kontrolować podstawy wymiaru składki chorobowej deklarowanej

przez prowadzącego działalność gospodarczą tylko pod kątem sprawdzenia, czy nie jest ona niższa od minimalnej podstawy lub wyższa od podstawy maksymalnej, określonej w przepisach (odwołanie z załącznikami

k. 3-78 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 18 marca 2019 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych.

Uzasadniając stanowisko organu rentowego w sprawie działający w jego imieniu pełnomocnik wskazał, że ubezpieczony zgłosił się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, w tym do ubezpieczenia chorobowego, od 20 stycznia 2018 r., deklarując podstawę wymiaru składek jako najniższą obowiązującą kwotę, tj. 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę. Taką podstawę deklarował również od marca do grudnia 2018 r. Ubezpieczonemu w okresie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego został wypłacony zasiłek opiekuńczy za okres od 2 do 4 marca 2018 r oraz zasiłek chorobowy w okresach od 17 maja do 14 czerwca 2018 r., od 25 czerwca do 23 sierpnia 2018 r. oraz od 3 września do 15 października 2018 r. Podstawę wymiaru ww. zasiłków stanowiła kwota zadeklarowana przez ubezpieczonego w miesiącu lutym 2018 r., tj. kwota 11.107,50 zł. Ponadto ubezpieczony po zadeklarowaniu wysokiej podstawy wymiaru składek w lutym 2018 r. tylko w krótkich odstępach czasu nie posiadał orzeczonej niezdolności do pracy, natomiast za bardzo długie okresy pobierał zasiłki chorobowe. Odwołujący ponownie wniósł o zasiłek chorobowy od 18 października 2018 r. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego pełnomocnik ZUS wskazał, że zgłoszenie do ubezpieczeń społecznego odwołującego od 20 stycznia 2018 r. nie znajdowało uzasadnienia, gdyż w rzeczywistości nie wykonywał on tej działalności, a ze stanu faktycznego wynika, że miał na celu uzyskanie kolejnych wysokich świadczeń z ubezpieczenia chorobowego. Organ rentowy uznał, że głównym źródłem dochodu ubezpieczonego nie był dochód z prowadzenia działalności gospodarczej, a pobierane przez niego zasiłki. Od 20 stycznia 2018 r. odwołujący dokonał wpłaty na FUS w łącznej kwoty 5.045,68 zł, natomiast z tytułu świadczeń zasiłkowych pobrał w wysokości około 35.000,00 zł, przy czym zasiłki wypłacane od 18 października 2018 r. zostały naliczone od obniżonej podstawy wynikającej od skarżonej decyzji. Zdaniem pełnomocnika, w niniejszej sprawie występuje nierównowaga systemowa, gdyż przy niskim przychodzie zgłoszenie wysokiej podstawy składek ma na celu uzyskiwanie wielokrotnie wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego kosztem innych ubezpieczonych i wbrew zasadzie solidaryzmu systemu ubezpieczeń społecznych (odpowiedź na odwołanie k. 79-83 a.s.).

Postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Siedlcach uznał się niewłaściwym i przekazał sprawę do tutejszego Sądu Okręgowego (postanowienie z 17.04.2019 r. k. 89 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący D. K. posiada doświadczenie zawodowe jak pracownik techniczny. W okresie od kwietnia 2013 roku do stycznia 2014 roku był zatrudniony jako mechanik-monter maszyn rolniczych (świadczenia pracy k. 52-54 a.s.).

W dniu 10 grudnia 2014 r. odwołujący uległ wypadkowi komunikacyjnemu, na skutek którego doznał urazu lewego stawu biodrowego. Z powodu wypadku odwołujący był częściowo niezdolny do pracy do 31 października 2015 r., a ponadto w okresie od 10 grudnia 2014 r. do 3 września 2016 r. miał orzeczoną niepełnosprawność w stopniu lekkim z symbolem 05-R. Po ustaniu niezdolności, odwołujący na przełomie listopada 2015 roku i stycznia 2018 roku był zatrudniony w PPHU (...) na stanowisku dekoratora. Pod koniec zatrudnienia, od 21 października 2017 r. do 18 stycznia 2018 r., odwołujący pobierał świadczenie rehabilitacyjne w związku z narządkiem ruchu (opis badania k. 76 a.s., karta informacyjna k. 77 a.s., orzeczenie o stopniu niepełnosprawności k. 73 a.s., orzeczenia lekarza orzecznika ZUS k. 68-69 a.s. i k. 74 a.s., świadczenia pracy k. 52-54 a.s., zeznania odwołującego k. 112-113 a.s.).

W dniu 19 stycznia 2018 r. odwołujący założył działalność gospodarczą pod nazwą (...) D. K.. Przedmiotem działalności jest obróbka metali i nakładanie powłok na metale (wypis z (...) k. 56 a.s.; pismo z Urzędu Skarbowego z 21.12.2018 r.

k. 79 a.r.).

W ramach działalności D. K. wykonywał pracę na rzecz jednego podmiotu – firmy (...), z którą zawarł umowę w dniu 29 stycznia 2018 r.

o świadczenie usług w zakresie obróbki metali – szlifowania, odłuszczenia i malowania. Powyższe usługi wykonywał przy użyciu sprzętu należącego do zleceniobiorcy. Współpraca

z ww. podmiotem trwała do sierpnia 2018 roku. Następnie w dniu 5 listopada 2018 r. odwołujący zawarł umowę o świadczenie usług z firmą (...)

w S. (od kwietnia 2019 r. – D. D. O.), przedmiotem które również było świadczenie usług w zakresie obróbki metali. Wynagrodzenie ustalono w kwocie 20 zł/h. Następnie strony zawierały aneksy do umowy, na podstawie której zleceniodawca zobowiązał się udostępnić odwołującemu pomieszczenie przy ul. (...) Ż.,

a ponadto odwołującemu powierzono dodatkowe obowiązki – pozyskiwanie klientów oraz organizowanie spotkań, negocjowanie cen z klientami, zakup farb. Współpraca z ww. firmą trwa do chwili obecnej (umowy o świadczenie usług: z 29.01.2018 r. k. 37 a.s., z 05.11.2018 r. k. 41-43 a.r.; kopie aneksów do umowy z 05.11.2018 r. k. 47-49 a.s., zeznania odwołującego k. 112-113 a.s., zeznania świadka D. O. k. 115-116 a.s.).

Na początku działalności odwołujący nie czynił żadnych nakładów na firmę.

W styczniu 2018 roku dokonał zakupu wizytówek i pieczątki na łączną kwotę 83,35 zł, natomiast w lutym 2018 r. kupił odzież roboczą za kwotę 328,59 zł. Dodatkowo,

w dniu 7 lutego 2018 r., odwołujący zawarł umowę o świadczenie usług księgowych

z Biurem (...), poleconym przez jego małżonkę.

Umowa obejmowała m. in. prowadzenie książki przychodów i rozchodów oraz sporządzanie deklaracji podatkowych i ZUS, a za wykonywanie tych usług odwołujący uiszczał wynagrodzenie w kwocie 100 zł miesięcznie. Oprócz tego odwołujący w ramach działalności dokonywał rozliczenia pojazdu marki B. (...), który został mu użyczony przez małżonkę, a w późniejszym okresie, również koszty benzyny. W późniejszym okresie odwołujący otrzymał od ojca środki finansowe w wysokości 100.000,00 zł, które zamierzał przeznaczyć na rozwój działalności. W listopadzie 2018 roku odwołujący dokonał zakupu narzędzi

na łączną kwotę 750,02 zł, w tym na szlifierkę kątową i tarcze do metalu za kwotę 609,77 zł. W dniu 5 listopada 2018 roku odwołujący kupił również używany samochód marki A.

A. A. za kwotę 3.300 zł, który jednak nie został rozliczony w ramach prowadzonej działalności. Następnie w styczniu 2019 r. odwołujący zawarł umowę leasingu operacyjnego na pompę marki J. (...) SP na wózku/DN 25 na dwa pistolety o wartości ofertowej w wysokości 16.065,03 zł, z płatnością rozłożoną na 23 czynsze (kopia umowa o świadczenie usług z 29.01.2018 r. k. 37 a.s., umowa użyczenia samochodu k. 38 a.s., kopia podatkowej księgi przychodów i rozchodów za rok 2018 k. 57-62v a.s.; faktury k. 37-39 a.r., umowa leasingu operacyjnego z 09.01.2019 r. k. 39-41 a.s., protokół zdawczo-odbiorczy k. 42 a.s.).

W poszczególnych miesiącach odwołujący z prowadzenia działalności otrzymywał następujący przychód:

- styczeń – przychód: 600,00 zł / rozchód: 111,10 zł,
- luty – przychód: 3.960,00 zł / rozchód: 699,74 zł,
- marzec – przychód: 2.340,00 zł / rozchód: 109,19 zł,
- kwiecień – przychód: 800,00 zł / rozchód: 100,00 zł,
- maj – przychód: 0,00 zł / rozchód: 100,00 zł,
- czerwiec – przychód: 0,00 zł / rozchód: 100,00 zł,
- lipiec – przychód: 0,00 zł / rozchód: 100,00 zł,

- sierpień – przychód: 960,00 zł / rozchód: 272,82 zł,
- wrzesień – przychód: 0,00 zł / rozchód: 100,00 zł,
- październik – przychód: 0,00 zł / rozchód: 100,00 zł,
- listopad – przychód: 300,00 zł / rozchód: 1.203,47 zł,
- grudzień – przychód: 300,00 zł / rozchód: 818,48 zł.

Łączny przychód odwołującego za 2018 rok wyniósł 9.260,00 zł przy wydatkach w wysokości 3.814,40 zł (kopia podatkowej księgi przychodów i rozchodów za rok 2018 k. 57-62v a.s.).

Rozpoczynając działalność D. K. zgłosił się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od dnia

20 stycznia 2018 r. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. Za miesiąc styczeń 2018 roku odwołujący z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej zadeklarował podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie odpowiadającej 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. Następnie, za miesiąc luty 2018 roku, odwołujący z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej zadeklarował jako podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne kwotę 11.107,50 zł, gdyż chciał zapewnić sobie wyższe świadczenia. Od marca 2018 roku odwołujący ponownie deklarował najniższą podstawę wymiaru składek w kwocie odpowiadającej 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia, w tej też kwocie podstawa była deklarowana w kolejnych miesiącach do grudnia 2018 roku (akta rentowe – okoliczność bezsporna; zeznania odwołującego k. 112-113 a.s.).

W trakcie prowadzenia działalności gospodarczej odwołujący pobierał zasiłek opiekuńczy w okresie od 2 do 4 marca 2018 r., a ponadto zasiłek chorobowy w okresach:

- od 17 maja 2018 r. do 14 czerwca 2018 r.,
- od 25 czerwca 2018 r. do 23 sierpnia 2018 r.,
- od 3 września 2018 r. do 15 października 2018 r.

W okresie od 18 do 22 października 2018 r. odwołujący był hospitalizowany w na Oddziale (...) Ogólnej szpitala (...) w S. z powodu przewlekłych bólów brzucha (karta informacyjna leczenia szpitalnego k. 63 a.s., informacje o zasiłkach pobrany przez odwołującego k. 85 a.s.).

Pismem z dnia 21 listopada 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. zawiadomił odwołującego o wszczęciu postępowania z urzędu w sprawie podlegania przez niego obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej po 14 marca 2018 r. i wezwał do udzielenia pisemnych wyjaśnień. Odwołujący udzielił pisemnych wyjaśnień w sprawie i przedłożył dowody. Po przeprowadzeniu postępowania, (...) Oddział w S. wydał w dniu 21 stycznia 2019 r. decyzję nr (...), w której na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 1, art. 13 ust. 4, art. 18a, art. 20 ust. 1, art. 41 ust. 13 i art. 47 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wydał decyzję z dnia 21 stycznia 2019 r. nr (...) stwierdził, że:

1) D. K. podlega jako osobowa prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu i dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 20 stycznia 2018 r.,

2) podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe i wypadkowe oraz na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe w miesiącu lutym 2018 r. stanowi kwota 30% minimalnego wynagrodzenia, tj. 630,00 zł.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy powołał się na zgromadzony w sprawie materiał dowodowy oraz historię wypłaconych odwołującemu świadczeń, wskazując, że dają one podstawy do stwierdzenia, iż zadeklarowanie przez D. K. do podstawy wymiaru składek w lutym 2018 r. kwoty 11.107,50 zł było nakierowane wyłącznie na uzyskanie wysokich świadczeń z ubezpieczeń społecznych, dlatego też kwota ta nie może się ostać jako prawidłowa, uzasadniona i zgodna z zasadą solidaryzmu ubezpieczeń społecznych, a ponadto działania ubezpieczonego pozostają w sprzeczności z zasadami równego traktowania wszystkich ubezpieczonych w myśl art. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (zawiadomienie z 21.11.2018 r., pisemne wyjaśnienia odwołującego z załącznikami, decyzja ZUS z 21.01.2019 r. – nieoznaczone karty a.r.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o wymienione wyżej dowody z dokumentów i zeznań świadków, które uznał za wiarygodne w zakresie, w jakim wynikały prezentowane wyżej okoliczności.

Ustalając stan faktyczny sprawy Sąd miał na względzie, że znaczna część faktów miała charakter bezsporny. Dotyczyło to m. in. okoliczności zadeklarowania przez odwołującego minimalnej podstawy wymiaru składek za miesiące styczeń i okres od marca do grudnia

2018 roku oraz maksymalnej podstawy wymiaru składek za luty 2018 roku, prowadzenia działalności gospodarczej przez odwołującego od 19 stycznia 2018 r. i okoliczności z tym związanych, w tym przedmiotu działalności, wysokości przychodów i wydatków z tego tytułu oraz współpracy z podmiotami, czy też okresów pobierania przez odwołującego świadczeń

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na przełomie maja i października 2018 roku.

Strony postępowania podobnie odnosiły się do powyższych okoliczności, które nie były przez nie kwestionowane, w szczególności przez organ rentowy, który uwzględnił m. in. informacje płynące z dowodów przedłożonych przez odwołującego w toku postępowania wyjaśniającego. Powyższe w ocenie Sądu miało również znaczenie dla oceny załączników

do odwołania. Sąd zważył bowiem, że załączniki te praktycznie w całości stanowiły kserokopię dokumentów – faktur, umów oraz dokumentacji medycznej – co nie pozwala

na uznanie ich za dowód z dokumentu prywatnego. Niemniej jednak Sąd miał na względzie, że z przedmiotowych kserokopii w znacznej mierze wynikały okoliczności faktyczne,

co do których spór nie zaistniał, w szczególności w zakresie wymienionym powyżej,

a w części oryginały tych dokumentów zostały przedłożone przez odwołującego w związku

z toczącym się postępowaniem przed organem rentowym. Mając zatem na uwadze istotę sporu w niniejszej sprawie oraz niekwestionowanie wspomnianych wyżej okoliczności,

w ocenie Sądu kserokopii dokumentów nie można było w całości pominąć.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie było niezasadne.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 300) stanowi, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi. Ponadto w myśl art. 12 ust. 1 u.s.u.s. obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu. Z kolei zgodnie z art. 11 ust. 2 u.s.u.s. osoby

objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, wymienione w m. in. art. 6 ust. 1 pkt 5, podlegają dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu na swój wniosek.

Zasady ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia osób prowadzących pozarolniczą działalność regulują przepisy Rozdziału 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z art. 18a ust. 1 u.s.u.s. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, którzy są osobami prowadzącym pozarolniczą działalność (art. 8 ust. 6 pkt 1 u.s.u.s), w okresie pierwszych 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. Z kolei zgodnie z art. 20 ust. 1-3 u.s.u.s. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe nie stosuje się ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1. Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe osób, które ubezpieczeniu chorobowemu podlegają dobrowolnie, nie może przekraczać miesięcznie 250% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 19 ust. 10.

Spór w niniejszej sprawie koncentrował się na skarżonej decyzji zakładu ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 stycznia 2019 r. na podstawie której organ rentowy stwierdził, że D. K. podlega jako osobowa prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 20 stycznia 2018 r.

i jednocześnie ustalił podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe i wypadkowe oraz na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe w miesiącu lutym 2018 r. stanowi kwota 30% minimalnego wynagrodzenia, tj. 630,00 zł. Wymaga przy tym zaznaczenia, że przedmiotem sporu nie był sam fakt istnienia po stronie odwołującego tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym – zgodnie z pkt 1 skarżonej decyzji – z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Co prawda pełnomocnik ZUS w uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie powołał się na okoliczność braku rzeczywistego wykonywania działalności przez odwołującego, niemniej jednak stanowisko to było sprzeczne ze stanowiskiem samego organu rentowego, który okoliczności tej nie kwestionował. Okoliczność ta zdaniem Sądu była na tle niniejszej sprawy bezsporna, a zatem nie była przedmiotem rozważań. Strona odwołująca zakwestionowała powyższą decyzję w części dotyczącej punktu 2. Zgodnie z argumentacją pełnomocnika odwołujący legalnie zadeklarował podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia za luty 2018 roku w wysokości 11.107,50 zł, gdyż taka wysokość mieści się w granicach wytyczonych cytowanymi wyżej przepisami i w tym stanie rzeczy organ rentowy nie ma podstaw prawnych do kwestionowania wysokości tej podstawy wymiaru, w szczególności, że brak jest przepisów uprawniających tenże organ do weryfikowania deklaracji składanych przez przedsiębiorców ponadto, czy kwota deklarowania przekracza określoną w ustawie wysokość.

Stanowisko strony odwołującej skupia się w istocie na stwierdzeniu braku możliwości dokonania przez organ rentowy weryfikacji wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia deklarowanej przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą, co w efekcie winno prowadzić do zmiany skarżonej decyzji – skoro ZUS nie miał podstaw prawnych do kwestionowania zadeklarowanej przez odwołującego składki za luty 2018 r., to nie mógł wydać merytorycznego rozstrzygnięcia, którego skutkiem było obniżenie tejże składki do najniższej przewidzianej przepisami ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Nie jest to jednak argumentacja trafna. Sąd Okręgowy zważył, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazywano nie tylko na możliwość weryfikowania przez organ rentowy wysokości deklarowanej podstawy wymiaru, lecz również jej zmiany, w sytuacji, gdy z okoliczności sprawy wynika, że została ona wskazana przez przedsiębiorcę jedynie w celu zapewnienia wysokich świadczeń z ubezpieczeń społecznych. W uzasadnieniu wyroku z dnia z dnia 17 października 2018 r.,

II UK 301/17, Sąd Najwyższy uznał za błędne założenie o ograniczonej, jeśli nie wyłączonej, kontroli tytułu ubezpieczenia społecznego wynikającego z podjęcia działalności gospodarczej. Jako podstawę kontroli Sąd Najwyższy wskazał art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r.

o swobodzie działalności gospodarczej (obecnie zastąpionej ustawą z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców, tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 1292) oraz co najmniej pośrednio art. 58 k.c. Zgodnie z argumentacją Sądu Najwyższego, można się zgodzić, że działalność gospodarcza nie jest czynnością prawną (choć w jej ramach nieodzowne jest zawieranie różnych umów cywilnoprawnych), co nie oznacza, że na gruncie prawa o swobodzie działalności gospodarczej wykluczone są oceny dotyczące obejścia prawa, podobne do dokonywanych

na podstawie art. 58 k.c. Przy nieostrych granicach pojęcia działalności gospodarczej działania osób rejestrujących działalność gospodarczą mogą się rozmiąć z prawnym rozumieniem tej działalności albo iść dalej, czyli wykorzystywać instytucję dla osiągnięcia innych celów, wobec czego również w tej sferze nie są wykluczone oceny zachowania ubezpieczonych, takie jak podejmowane na gruncie stosunków cywilnoprawnych w świetle art. 58 k.c. Skoro prawo cywilne stosuje się do spółek handlowych (k.s.h.), to można przyjąć, że podobne normy mogą być podstawą oceny zachowania innych przedsiębiorców

– art. 43¹ k.c. W konsekwencji, skoro kontroli podlega sam tytuł to nietrafne jest założenie, że realna (rzeczywista) działalność gospodarcza wyklucza kontrolę zgłoszonej podstawy wymiaru składek. Co istotne, we wspomnianym wyżej wyroku podkreślono, że uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 21 kwietnia 2010 r., II UZP 1/10 – na którą powoływał się pełnomocnik odwołującego – stwierdzająca, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest uprawniony do kwestionowania kwoty zadeklarowanej przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, jeżeli mieści się ona w granicach określonych ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych, nie zamyka problemu. Orzeczenie to wydano w stanie faktycznym, w którym zarówno tytuł ubezpieczenia,

jak i związane z nim uprawnienie do określenia podstawy wymiaru składek w maksymalnej wysokości, miało charakter utrwalony, samo zaś podwyższenie podstawy wymiaru (zadeklarowanie wyższej) nastąpiło na późniejszym etapie prowadzenia działalności,

a więc wówczas, gdy można było stwierdzić, że ma ona charakter stabilny i przynoszący dochód. Inna sytuacja występuje, gdy działalność gospodarcza jest rozpoczynana i główną intencją jej zgłoszenia i prowadzenia jest wskazanie od razu wysokiej podstawy wymiaru składek z zamiarem uzyskania wysokich świadczeń, choć uzyskiwany przychód z działalności jest znacznie niższy niż składki na ubezpieczenia i już tylko z tej przyczyny koszty działalności są znacznie wyższe niż przychody. Wówczas już tylko to może świadczyć

o instrumentalnym działaniu w celu zdobycia świadczenia z ubezpieczenia społecznego. Tymczasem ubezpieczenie społeczne nie jest celem głównym działalności gospodarczej. Celem tym jest zarobek, czyli dochód pokrywający w pełni koszty działalności,

w tym ubezpieczenia społecznego, a ponadto wystarczający na utrzymanie i rozwój przedsiębiorcy. W konkluzji Sąd Najwyższy stwierdził, że organowi rentowemu nie można odmówić prawa do kontroli samego tytułu i w konsekwencji również podstaw wymiaru składek w sytuacji początkowego zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego przy dysproporcji wynikającej z niskiego przychodu i zgłaszaniu zawyżonej podstawy składek zgodnie z art. 83 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, sama zaś podstawa wymiaru składek osoby rozpoczynającej działalność gospodarczą może być weryfikowana przez organ rentowy.

Powyższe stanowisko znajduje przy tym odzwierciedlenie w nowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 28 listopada 2017 r.,

III UK 273/16; z dnia 21 września 2017 r., I UK 366/16; z dnia 6 kwietnia 2017 r.,

III UK 102/16; z dnia 8 października 2015 r., I UK 453/14; z dnia 4 listopada 2015 r.,

II UK 437/14). Sąd Okręgowy miał przy tym na względzie, że wymienione wyżej orzecznictwo dotyczy w szczególności przypadków kobiet, które będąc w zaawansowanej ciąży rozpoczynały prowadzenie działalności gospodarczej, deklarując przy tym już na starcie działalności wysoką podstawę nieadekwatną do dochodów uzyskiwanych przez przedsiębiorstwo oraz stopnia jego rozwoju, przy czym z charakteru tej działalności trudno było wywnioskować, nawet potencjalnie, na tyle dochodowy przedmiot świadczonych usług, aby pozwolił na opłacanie składek na ubezpieczenia obliczanych od maksymalnie możliwej do zadeklarowania podstawy wymiaru składek. Orzeczenia te zapadały zatem

w innych stanach faktycznych, niemniej jednak w ocenie Sądu sformułowana w nich konkluzja co do możliwości dokonywania weryfikacji deklarowanej podstawy składek, a nawet jej zmiany (obniżenia) przez organ rentowy, w danych okolicznościach daje się odnieść również na rzecz niniejszej sprawy, tym bardziej, że Sąd Najwyższy wywodzi tą możliwość z art. 83 ust. 1 u.s.u.s., określającego ogólne kompetencje ZUS, w tym również uprawnienia kontrolne w zakresie istnienia i przebiegu ubezpieczeń, a co za tym idzie, ich elementów. Warto również zaznaczyć, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 29 listopada 2017 r., P 9/15 (Dz. U. z 2017 r. poz. 2240) potwierdził zgodność art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 41 ust. 12 i 13, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. c i art. 86 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zakresie, w jakim stanowi podstawę ustalania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych innej - niż wynikająca z umowy o pracę - wysokości podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie chorobowe, jest zgodny z art. 2 w związku z art. 84 i art. 217 oraz z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Oznacza to legalność kontroli oraz korygowania przez organ ubezpieczeń społecznych zawyżonych podstaw wymiaru składek z każdego tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym w celu zapobieżenia nabywaniu nienależnie zawyżonych świadczeń

z ubezpieczenia społecznego, jeżeli okoliczności sprawy wskazują wręcz na manipulacyjne zawyżenie podstawy wymiaru oczekiwanych świadczeń z ubezpieczenia społecznego,

tj. w sposób sprzeczny z prawem, zasadami współzycia społecznego lub zmierzający

do obejścia prawa ubezpieczeń społecznych. Dlatego stosownie do zasady równego traktowania ubezpieczonych i bez względu na tytuł ubezpieczenia organ rentowy może korygować deklaracje zawyżonej podstawy wymiaru i składek opłacanych od nierzetelnie (wręcz „ekscesyjnie”) wysokiej podstawy wymiaru składek przez ubezpieczonych, którzy zmierzają do uzyskania nienależnie zawyżonych świadczeń z tego ubezpieczenia.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy Sąd Okręgowy zważył,

że organ rentowy miał możliwość dokonania weryfikacji zadeklarowanej przez odwołującego podstawy wymiaru składek za miesiąc luty 2018 roku, jak również do jej obniżenia.

Sąd podzielił przy tym ocenę dokonaną przez Zakład w zakresie uznania zadeklarowanej za ten miesiąc podstawy wymiaru składek za zawyżoną. Sąd miał przy tym na względzie,

że odwołujący deklarując maksymalną podstawę wymiaru składek za miesiąc luty 2018 r. znajdował się w istocie na progu działalności. Prowadzona przez niego firma (...) została zarejestrowana w dniu 19 stycznia 2018 r. Od 26 stycznia 2018 r. odwołujący rozpoczął współpracę z jednym podmiotem (firmą (...))

na podstawie umowy o świadczenie usług. Odwołujący uzyskał wprawdzie stosunkowo duży dochód z działalności; w pierwszym kwartale 2018 roku odwołujący z tego tytułu uzyskał

600 zł w styczniu, 3.960 zł w lutym oraz 2.340 zł w marcu. Kwoty te były jednak znacznie niższe od deklarowanej podstawy wymiaru składek, wynoszącej 11.107,50 zł, a ponadto pochodziły w istocie z jednego źródła, czyli wspomnianej wyżej współpracy z firmą (...). Nie podjął przy tym początkowo żadnych czynności, które mogłyby przyczynić się

do osiągnięcia dużego zysku w krótkim czasie. Odwołujący poczynił jedynie koszty

na wizytówki oraz ubrania robocze na łączną kwotę około 800 złotych. Nie dokonał przy tym zakupu żadnych narzędzi, które mógłby wykorzystywać w pracy, lecz korzystał z urządzeń udostępnionych mu przez usługobiorcę. Inne wydatki były związane z kosztami samochodu używanego przez odwołującego przez małżonkę, kosztami paliwa oraz obsługi przez biuro rachunkowe, przy czym koszty te nie przekraczały 300 zł miesięcznie. Inwestycje i wydatki przywołane w treści uzasadnienia odwołania, zostały poczynione znacznie później,

bo dopiero w listopadzie 2018 roku, przy czym impulsem ich dokonania miały być środki finansowe otrzymane przez odwołującego od ojca. Wydatki te miały przy tym charakter jednostkowy, gdyż odwołujący zakupił na rzecz firmy w zasadzie jedynie szlifierkę oraz tarcze do cięcia metalu. Sąd zważył przy tym, że odwołujący powoływał się na kupno samochodu, jednakże wydatek ten nie został ujęty w zestawieniu przychodów i rozchodów,

a ponadto przedstawiona na uwiarygodnienia tego faktu kopia faktury zawiera dopisek nazwy firmy odwołującego obok jego imienia i nazwiska jako nabywcy, przy czym jest on sporządzony inną czcionką niż podpis, co wskazuje, że został umieszczony później,

po jej wystawieniu i podpisaniu. Dalsze inwestycje, takie jak zakup agregatu natryskowego, pistoletów czy pędzli, miały miejsce dopiero w styczniu 2019 roku, to jest znacznie później, niż miał miejsce zadeklarowanie podstaw wymiaru w spornej wysokości.

Sąd miał również na uwadze zeznania odwołującego, który wprost przyznał, że podjął decyzję o podwyższeniu zadeklarowanej podstawy wymiaru składek do maksymalnej wysokości w celu uzyskania wyższych świadczeń, przy czym jednocześnie w kolejnym miesiącu, tj. marcu 2018 r., podstawa ta została obniżona do wysokości odpowiadającej 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia i z taką też podstawą odwołujący kontynuuje dalsze prowadzenie działalności. Nie bez znaczenia miały w tym względzie również okoliczności stanu zdrowia odwołującego. Sąd zważył, że przed rozpoczęciem działalności gospodarczej odwołujący był zatrudniony w firmie PPHU (...) na stanowisku dekoratora i pod koniec zatrudnienia, w okresie od 21 października 2017 r. do 18 stycznia 2018 r. przebywał na urlopie rehabilitacyjnym związanym z doznany w grudniu 2014 roku urazem biodra, powstałym na skutek wypadku komunikacyjnego. Pełnomocnik odwołującego wskazywał przy tym na pogorszony stan zdrowia odwołującego, co mogło stanowić bodziec do deklarowania wyższej podstawy wymiaru składek na wypadek nawrotu dolegliwości związanych z urazem.

W tych okolicznościach zdaniem Sądu zadeklarowanie przez odwołującego najwyższej składki w lutym 2018 r., podczas gdy był to dopiero drugi miesiąc działalności odwołującego, przy jednoczesnym, maksymalnym jej obniżeniu od następnego miesiąca i kontynuowanie działalności z taką właśnie najniższą podstawą, nie mogło zasługiwać na aprobatę. Odwołujący dopiero rozpoczął działalność, nie podejmował żadnych inwestycji mogących potencjalnie zwiększyć przychody w najbliższej przyszłości, które pozwoliłyby na opłacanie składek od tak wysokiej podstawy wymiaru, nie podejmował również działań marketingowych i świadczył usługi w całości na rzecz jednego podmiotu. Dochód odwołującego z działalności za cały rok 2018 wynosił 9.260 zł, przy jednoczesnej wpłacie z tytułu składek na łączną kwotę 5.045,68 zł. Dochód odwołującego wynosił zatem mniej, niż deklarowana podstawa składek za jeden miesiąc, co więcej, zawyżenie składki prowadziło do znacznego wzrostu kosztów działalności. To zaś podaje wątpliwość jej sens, skoro zgodnie z definicją działalności gospodarczej jej istotą jest podejmowanie czynności nastawionych na zysk. Bezsprzeczne jest przy tym, że odwołujący dzięki zadeklarowaniu stawki maksymalnej osiągnął w 2018 roku łączny przychód ze świadczeń związanych z niezdolnością do pracy w wysokości 34.742,05 zł. Doszło zatem do sytuacji, w której odwołujący w istocie przez rok 2018 utrzymywał się z wysokich świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a nie z prowadzonej działalności. Co więcej, w ocenie Sądu wysokość dochodów jaką odwołujący otrzymywał w związku z prowadzoną działalnością oraz ich fluktuację na przełomie 2018 roku, przy założeniu zdolności do pracy i braku zwolnień lekarskich, dają podstawy do przyjęcia, że odwołujący z samej działalności nie uzyskalby tak wysokiego dochodu, jak z tytułu wskazanych wyżej świadczeń. W tej sytuacji zadeklarowanie przez odwołującego na początku działalności podstawy wymiaru składek w wysokości 11.107,50 zł miało zdaniem Sądu charakter instrumentalny. Uwzględniając natomiast informacje o stanie zdrowia odwołującego i potencjalnym jego pogorszeniu zasadnym jest uznanie, że sporna deklaracja miała na celu intencjonalne zagwarantowanie wysokich świadczeń wypłacanych przez organ rentowy, zaś tego typu działania pozostają w ewidentnej sprzeczności z zasadami równego traktowania wszystkich ubezpieczonych (art. 2a ustawy systemowej), w tym z zasadą solidaryzmu ubezpieczeń społecznych i przysługiwania proporcjonalnych świadczeń w zależności od wymaganego okresu oraz wysokości opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2018 r., I UK 208/17)

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy uznał odwołanie D. K. od skarżonej decyzji za niezasadne, co prowadziło do jego oddalenia na podstawie

art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., zgodnie z sentencją wyroku.

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć (...)

K.S.